

Những Lời Khai Thị Trí Huệ Trong Kinh Kim Cang

Chủ Đề 1005: Quả Lại Thành Nhân, Nhân Lại Thành Quả, Quả Nhân Nhân Quả, Từ Đó Cứ Thế Tiếp Diễn, Muôn Ngàn Sai Biệt, Vĩnh Viễn Vô Tận

Chủ giảng: Pháp sư Tịnh Không

Thời gian: Tháng 05 năm 1995

Địa điểm: Cư Sĩ Lâm Phật Giáo Singapore

Trích lục từ: Báo cáo nghiên cứu Kim Cang Bát Nhã (Tập 087)

Chuyên ngữ: Tịch Minh

【Quả lại thành nhân, nhân lại thành quả, quả nhân nhân quả, từ đó cứ thế tiếp diễn, muôn ngàn sai biệt, vĩnh viễn vô tận.】

Sự việc này nếu giảng sâu thì rất khó hiểu, vì quá sâu, quá rộng rồi; nhưng nếu nhìn từ góc độ cạn, chúng ta không khó để thể hội. Ví như chúng ta trồng dưa, hạt dưa là nhân, tương lai kết thành trái dưa là quả; trái dưa được kết thành đó, nó lại là nhân, hạt dưa bên trong lại là quả (*), cho nên nhân quả là tuần hoàn. Nhân không vĩnh viễn là nhân, nó sẽ biến thành quả; quả cũng không vĩnh viễn là quả, nó lại biến thành một cái nhân tiếp theo. Nhân quả tuần hoàn, không có cùng tận, đây chính là đạo lý nhân quả, quả nhân. Vì thế, khi Phật thường nói về sự việc này, Ngài liả bỏ cả hai bên nhân và quả, mà chỉ giảng đến một điều kiện ở giữa chúng: đó là Duyên. Phật pháp giảng vạn pháp do duyên sinh, Ngài không nói nhân sinh, Ngài cũng không nói quả sinh, mà Ngài nói duyên sinh; Ngài chọn lấy cái duyên ở giữa nhân và quả. Vì sao vậy? Bởi vì nếu không có duyên, nhân cũng không thể biến thành quả, quả cũng không thể biến thành nhân, nhất định đều phải nương vào duyên.

Duyên, ngày nay chúng ta gọi là điều kiện; không phải là một điều kiện, mà là rất nhiều điều kiện, điều kiện này vô cùng phức tạp. Ví như chúng ta gieo hạt dưa, hạt dưa là nhân, kết thành trái dưa là quả; cái duyên ở trong đây, chúng ta chỉ có thể nói đại lược, không thể nói chi tiết, nếu nói chi tiết thì nói không thể hết. Hạt dưa này nhất định phải được gieo xuống đất; nếu đem hạt dưa này đặt trong ly thủy tinh, để một trăm năm nó cũng sẽ không kết thành dưa. Vì sao vậy? Vì không có duyên, duyên bị đứt đoạn rồi, cho nên đất đai chính là duyên. Có đất đai rồi lại còn phải có nước, nếu không có nước, mảnh đất ấy là vùng đất

khô cằn, thì hạt giống đó cũng không thể kết trái. Nhất định phải có nước, phải có ánh sáng mặt trời, phải có phân bón, phải có nhân công đi chăm sóc nó, chăm bón nó, thì nó mới có thể phát triển tốt đẹp, những thứ này thấy đều là duyên. Cách nói này đã nói rất thô, rất cạn rồi; nếu như nói chi li, trong mỗi một loại duyên lại hàm chứa vô lượng duyên. Lấy đất đai ra mà nói, thì đã không hề đơn giản rồi; dưới ánh mắt của nhà khoa học nhìn vào, trong đó có vô lượng nguyên tử, điện tử, lap tử, điều đó liền trở nên vô cùng phức tạp. Do vậy có thể thấy, điều này tuyệt đối không phải là một sự việc đơn thuần; mỗi một cái duyên thô khi chia nhỏ ra thì thấy đều là vô lượng nhân duyên, như vậy mới hội tụ đầy đủ để tạo nên sự biến hóa đó, nhân biến thành quả, quả lại biến thành nhân. Thế nên mới nói là muôn ngàn sai biệt, vĩnh viễn vô tận.

Chú thích:

(*) Trong Phật pháp, **Nhân và Quả không phải là hai trạng thái cố định**. Không có vật gì vĩnh viễn chỉ là Nhân, cũng không có vật gì vĩnh viễn chỉ là Quả. Chúng chỉ mang tính **tương đối** và luân chuyển cho nhau. Lão Hòa thượng đang phân tích quá trình luân chuyển đó qua các giai đoạn:

- **Giai đoạn 1:** Bạn cầm một hạt dưa trên tay gieo xuống đất. Lúc này: Hạt dưa đóng vai trò là **Nhân** -> sinh ra trái dưa là **Quả**.

- **Giai đoạn 2:** Trái dưa lớn lên, già đi và bên trong ruột nó bắt đầu kết tụ ra những hạt dưa mới. Đứng ở góc độ này để nhìn, thì Trái dưa lúc này đóng vai trò là **Nhân** (vật chủ sinh ra), còn những hạt dưa mới được hình thành bên trong ruột trái dưa lại chính là **Quả** (kết quả của quá trình trái dưa lớn lên và già đi).

- **Giai đoạn 3:** Bạn lại lấy những hạt dưa mới (vừa là Quả ở trên) đem gieo xuống đất, thì lúc này nó lại chuyển vai trò thành cái **Nhân** để sinh ra trái dưa của đời tiếp theo.